



HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4579-24

meddelad i Stockholm den 25 mars 2025

KLAGANDE

AA

Ombud: Jurist Henrik D.A. Broberg och jur. kand. Britta M. Kjellin
Trafikjurist
Box 5385
102 49 Stockholm

MOTPART

Transportstyrelsen
601 73 Norrköping

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 18 juli 2024 i mål nr 4481-24

SAKEN

Återkallelse av taxiförarlegitimation

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver underinstansernas avgöranden och meddelar AA en varning.

BAKGRUND

1. Taxiförlarlegitimation ger behörighet att föra fordon i taxitrafik. Ett av kraven för att få en taxiförlarlegitimation är att den enskilde i fråga om yrkeskompetens och laglydnad bedöms vara lämplig att tjänstgöra som taxiförlare.
2. En taxiförlarlegitimation ska återkallas om innehavaren genom brottslig gärning eller på grund av andra missförhållanden har visat sig olämplig att tjänstgöra som taxiförlare. Om missförhållandena inte är så allvarliga att taxiförlarlegitimationen bör återkallas, får i stället varning meddelas.
3. AA fick taxiförlarlegitimation i oktober 2021. I februari 2024 beslutade Transportstyrelsen att återkalla legitimationen.
4. Till grund för beslutet att återkalla legitimationen låg en lagakraftvunnen dom enligt vilken AA har gjort sig skyldig till köp av sexuell tjänst i september 2023. Han dömdes till villkorlig dom och 40 dagsböter. Därutöver hade AA godkänt två förelägganden av ordningsbot avseende trafikförseelser under 2023.
5. Transportstyrelsen anförde i beslutet att myndigheten såg allvarligt på att taxiförlare köper sexuella tjänster eftersom taxitransporter i stor utsträckning utnyttjas av passagerarkategorier som är särskilt beroende av att förlaren är ärlig och pålitlig.
6. AA överklagade till Förvaltningsrätten i Stockholm och yrkade att han i stället skulle meddelas en varning. Förvaltningsrätten avskog överklagandet. Förvaltningsrätten hänvisade till den utsatta ställning som en taxikund har samt anförde att det faktum att AA hade gjort sig skyldig till köp av sexuell tjänst, som är ett sexualbrott enligt brottsbalken, rubbade förtroendet för hans förmåga att svara för resenärernas trygghet. Förvaltningsrätten gjorde bedömningen att

AA genom brottet, och med beaktande av att han i närtid även gjort sig skyldig till två trafikförseelser, hade visat på en sådan olämplighet att bedriva taxitrafik att varning i stället för återkallelse inte var en tillräcklig åtgärd. Enligt förvaltningsrätten medförde den omständigheten att köpet av den sexuella tjänsten inte hade skett i samband med AAs yrkesutövning ingen annan bedömning.

7. AA överklagade vidare till Kammarrätten i Stockholm, som instämde i förvaltningsrättens bedömning och avslog överklagandet.

YRKANDEN M.M.

8. AA yrkar att kammarrättens dom ska ändras på så sätt att taxiförarlegitimationen inte återkallas och att han i stället meddelas en varning.
9. *Transportstyrelsen* anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i Högsta förvaltningsdomstolen

10. Frågan är om en taxiförare som har gjort sig skyldig till köp av sexuell tjänst har visat sig olämplig att tjänstgöra som taxiförare, med följd att taxiförarlegitimationen ska återkallas. Om föraren inte har visat sig olämplig, dvs. om en återkallelsesituation inte föreligger, uppkommer frågan om varning ska meddelas.

Rättslig reglering m.m.

11. Av 3 kap. 3 § första stycket 4 taxitrafiklagen (2012:211) framgår att ett av kraven för att få en taxiförarlegitimation är att den enskilde i fråga om yrkes-

kompetens och laglydnad bedöms vara lämplig att tjänstgöra som förare i taxitrafik.

12. Enligt 4 kap. 6 § första stycket 1 ska en taxiförarlegitimation återkallas om innehavaren genom brottslig gärning eller på grund av andra missförhållanden har visat sig olämplig att tjänstgöra som förare i taxitrafik. I paragrafens andra stycke föreskrivs att det i stället får meddelas varning, om missförhållandena inte är så allvarliga att taxiförarlegitimationen bör återkallas.
13. Enligt 6 kap. 11 § första stycket brottsbalken döms den som fälls till ansvar för köp av sexuell tjänst till fängelse i högst ett år.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

14. Taxitrafiklagens bestämmelser om taxiförarlegitimation fanns tidigare i den nu upphävda yrkestrafiklagen (1998:490) dit de hade överförts från den äldre yrkestrafiklagen (1988:263). Av förarbetena till de bestämmelserna framgår följande. Vid bedömningen av en taxiförarens lämplighet bör särskild vikt läggas vid den utsatta ställning som en taxikund har. Taxiförarens pålitlighet, ärlighet och yrkesskicklighet är helt avgörande för resenärens trygghet. Brott mot person och mera allvarliga tillgreppsbrott i allmänhet bör leda till att föraren bedöms olämplig. Vid sexualbrott och våldsbrott bör legitimation vägras även om brottet i sig har varit av relativt lindrig karaktär. Återkallelse kan förbehållas de situationer när det rör sig om sådana brott som rubbar förtroendet för föraren att ansvara för befordran av passagerare (prop. 1993/94:168 s. 23 och 41 samt prop. 1997/98:63 s. 87 f.).
15. Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet RÅ 2008 ref. 49 uttalat följande. En återkallelse av en legitimation att utöva ett yrke är en ingripande åtgärd, som förutsätter en individuell prövning. Återkallelse av en taxiförarlegitimation torde visserligen regelmässigt komma i fråga vid vissa former av brotts-

lighet som innebär att den dömde får betraktas som direkt olämplig som taxiförare, exempelvis våldtäkt. Men när återkallelsen i andra fall aktualiseras av händelser eller omständigheter som saknar kopplingar till taxiverksamheten måste en schabloniserad tillämpning undvikas.

16. Den första frågan att ta ställning till är således om köp av sexuell tjänst är ett sådant brott som regelmässigt bör leda till att legitimationen återkallas.
17. I 2008 års rättsfall anges våldtäkt som ett exempel på ett sådant brott. I förarbetena nämns även narkotikabrott som ett exempel (prop. 1997/98:63 s. 88). När det gäller misshandelsbrott gäller däremot att brott av normalgraden inte med automatik bör medföra att legitimationen återkallas (RÅ 2008 ref. 49, jfr även RÅ 2010 ref. 118).
18. Köp av sexuell tjänst, som kriminaliserades 1999, är ett sexualbrott och straffskalan för brottet är fängelse i högst ett år. Som skäl för kriminaliseringen anfördes bl.a. att prostituerade i allmänhet har en mycket svår situation och att det därför är en viktig samhällsangelägenhet att prostitutionen bekämpas; genom en kriminalisering markeras samhällets inställning i frågan (prop. 1997/98:55 s. 104, se också prop. 2021/22:231 s. 62).
19. Köp av sexuell tjänst är till skillnad från de flesta andra sexualbrott inte utformat som ett brott mot person utan skyddar allmänna intressen (prop. 2004/05:45 s. 104). Det är därmed enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening inte fråga om ett brott av den karaktären att en taxiförare som har dömts för brottet regelmässigt ska bli av med sin taxiförarlegitimation.
20. Den omständigheten att AA har dömts för köp av sexuell tjänst innebär alltså inte att han med automatik kan anses olämplig som taxiförare och att hans taxiförarlegitimation därför ska återkallas. I stället måste det göras en individualiserad och sammantagen bedömning av det som läggs AA till last,

som också innefattar omständigheterna vid brottstillfället jämte övriga omständigheter som har betydelse för hans lämplighet som taxiförare.

21. Vid denna bedömning beaktar Högsta förvaltningsdomstolen särskilt att det inte finns några beröringspunkter mellan brottet och AAs yrkesutövning. Det har inte heller kommit fram några försvårande omständigheter kring köpet av den sexuella tjänsten. Den av AA begångna gärningen kan därför inte anses rubba förtroendet för honom att svara för resenärernas trygghet på ett sådant sätt att han har visat sig olämplig att tjänstgöra som taxiförare. Att AA även har gjort sig skyldig till två trafikförseelser förändrar inte den bedömningen.
22. Det föreligger alltså inte en återkallellesituation och underinstansernas avgöranden ska därför upphävas.
23. I en situation då en taxiförarlegitimation ifrågasätts men det begångna brottet eller ett annat missförhållande inte är så allvarligt att det utgör grund för att återkalla taxiförarlegitimationen enligt 4 kap. 6 § första stycket 1 taxitrafiklagen uppkommer frågan om taxiföraren med stöd av paragrafens andra stycke i stället ska meddelas en varning. Av förarbetena framgår att varning kan meddelas när en sådan framstår som mer motiverad än en återkallelse, t.ex. vid lindrigare fall av brister i vandeln i form av mindre allvarliga brott, och bör kunna aktualiseras innan förhållandena är sådana att återkallelse måste ske (prop. 1997/98:63 s. 90).

24. Mot bakgrund av karaktären på det arbete som en taxiförare utför finns det anledning att förvänta sig laglydnad hos den som tjänstgör som taxiförare. AA har gjort sig skyldig till köp av sexuell tjänst, vilket är ett brott som enbart har fängelse i straffskalan. Det finns därmed grund för att meddela honom en varning.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Per Classon, Leif Gäverth, Mats Anderson och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Jenny Björstrand.